

opusdei.org

Missatge. El desig de Pau de Benet XVI

Us oferim el Missatge de Sa Santedat Benet XVI per a la Jornada Mundial de la Pau.

17/12/2007

LA FAMÍLIA HUMANA, COMUNITAT DE PAU

1. En començar l'any nou vull fer arribar als homes i dones d'arreu del món els meus fervents desitjos de pau, junt amb un càlid missatge d'esperança. Ho faig proposant per a la reflexió comuna el tema que he

enunciat al principi d'aquest missatge, i que considero molt important: La família humana, comunitat de pau. De fet, la primera forma de comunió entre les persones és la suscitada per l'amor entre un home i una dona decidits a unir-se establement per construir plegats una família nova. Nogensmenys, també els pobles de la terra són cridats a establir entre ells relacions de solidaritat i col·laboració, com correspon als membres de l'única família humana: «Tots els pobles — diu el Concili Vaticà II— formen una única comunitat i tenen un mateix origen, ja que Déu va fer habitar tot el gènere humà sobre la sencera faç de la Terra (cf. Ac 17,26); també tenen un únic fi últim, Déu»[1].

Família, societat i pau

2. La família natural, en tant que comunió íntima de vida i amor, fundada en el matrimoni entre un

home i una dona[2], és el «lloc primari d'“humanització” de la persona i de la societat»[3], el «bressol de la vida i de l'amor»[4]. Amb raó, per tant, hom ha qualificat la família com la primera societat natural, «una institució divina, fonament de la vida de les persones i prototip de tota organització social»[5].

3. En efecte, en una vida familiar «sana» s'experimenten alguns elements essencials de la pau: la justícia i l'amor entre germans i germanes, la funció de l'autoritat manifestada pels pares, el servei afectuós als membres més febles, perquè són petits, ancians o estan malalts, l'ajuda mútua en les necessitats de la vida, la disponibilitat per acollir l'altre i, si fos necessari, per perdonar-lo. Per això, la família és la primera i insubstituïble educadora de la pau. No ha de sorprendre, per tant, que

hom consideri particularment intolerable la violència comesa dins la família. Per tant, quan s'afirma que la família és «la cèl·lula primera i vital de la societat»[6], es diu quelcom essencial. La família és també fonament de la societat perquè permet tenir experiències determinants de pau. Per consegüent, la comunitat humana no pot prescindir del servei que la família presta. L'ésser humà en formació, on podria aprendre a delectar millor el «sabor» genuí de la pau, sinó en el «niu» que li prepara la natura? El llenguatge familiar és un llenguatge de pau; a ell és necessari recórrer sempre per no perdre l'ús del vocabulari de la pau. En l'inflació de llenguatges, la societat no pot perdre la referència a aquesta «gramàtica» que tot nen aprèn dels gestos i mirades de la mare i el pare, abans fins i tot que de les seves paraules.

4. La família, en tenir el deure d'educar-ne els membres, és titular d'uns drets específics. La *Declaració universal dels drets humans*, que constitueix una conquesta de civilització jurídica de valor realment universal, afirma que «la família és el nucli natural i fonamental de la societat i té dret a ser protegida per la societat i l'estat»[7]. Per la seva banda, la Santa Seu ha volgut reconèixer una dignitat jurídica especial a la família publicant la *Carta dels drets de la família*. Al preàmbul es diu: «Els drets de la persona, tot i que expressats com a drets de l'individu, tenen una dimensió fonamentalment social que troba la seva expressió innata i vital en la família»[8]. Els drets enunciats en la *Carta* palesen i expliciten la llei natural, inscrita en el cor de l'ésser humà i que la raó li descobreix. La negació o restricció dels drets de la família, en enfosquir la veritat sobre

l'home, amenaça els fonaments mateixos de la pau.

5. En conseqüència, qui obstaculitza la institució familiar, encara que sigui inconscientment, fa que la pau de tota la comunitat, nacional i internacional, esdevingui fràgil, perquè debilita allò que, de fet, és la principal «agència» de pau. Aquest és un punt que mereix una reflexió especial: tot el qui contribueix a debilitar la família fundada en el matrimoni d'un home i una dona, el qui directament o indirecta dificulta la seva disponibilitat per a l'acollida responsable d'una vida nova, el qui s'oposa al seu dret de ser la responsable primera de l'educació dels fills, posa un impediment objectiu en el camí de la pau. La família té necessitat d'una casa, d'una feina i del reconeixement degut de l'activitat domèstica dels pares; d'escola per als fills, d'assistència sanitària bàsica per a

tots. Quan la societat i la política no malden per ajudar la família en aquests camps, es priven d'un recurs essencial per al servei de la pau. Concretament, els mitjans de comunicació social, per les potencialitats educatives de què disposen, tenen una responsabilitat especial en la promoció del respecte a la família, per il·lustrar-ne les esperances i drets, per ressaltar-ne la bellesa.

La humanitat és una gran família

6. La comunitat social, per viure en pau, és cridada a inspirar-se també en els valors sobre els quals la comunitat familiar es regeix. Això és vàlid tant per a les comunitats locals com nacionals; més encara, és vàlid per a la comunitat dels pobles, per a la família humana, que viu en aquesta casa comuna que és la Terra. No obstant això, en aquesta perspectiva cal no oblidar que la

família neix del «sí» responsable i definitiu d'un home i d'una dona, i viu del «sí» conscient dels fills que a poc a poc van formant part d'ella. Per prosperar, la comunitat familiar necessita el consens generós de tots els seus membres. És precís que aquesta presa de consciència arribi a ser també una convicció compartida per quants són cridats a formar la comuna família humana. Cal saber dir el propi «sí» a aquesta vocació que Déu ha inscrit en la nostra natura. No vivim uns al costat d'altres per casualitat; tots estem recorrent un mateix camí com a homes i, per tant, com germans i germanes. Per això és essencial que cadascú s'esforci a viure la pròpia vida amb una actitud responsable davant Déu, reconeixent en Ell la font de la pròpia existència i de la dels altres. Sobre la base d'aquest principi suprem hom pot percebre el valor incondicionat de tot ésser humà i, així, posar les premisses per

a la construcció d'una humanitat pacificada. Sense aquest fonament transcendent, la societat és només una agrupació de ciutadans, i no una comunitat de germans i germanes cridats a formar una gran família.

Família, comunitat humana i medi ambient

7. La família necessita una casa a la seva mesura, un medi ambient on viure les seves pròpies relacions. Per a la família humana, aquesta casa és la Terra, el medi ambient que Déu Creador ens ha donat perquè l'habitarem amb creativitat i responsabilitat. Hem de tenir cura del medi ambient: aquest ha estat confiat a l'home perquè en tingui cura i el conreï amb llibertat responsable, tenint sempre com a criteri orientador el bé de tots. Òbviament, el valor de l'ésser humà està per sobre de tota la Creació. Respectar el medi ambient no vol dir

que la Natura, material o animal, sigui més important que l'home. Vol dir més aviat que no se la considera de manera egoïsta, a disposició plena dels propis interessos, perquè les generacions futures tenen també dret a obtenir beneficis de la Creació, exercint en ella la mateixa llibertat responsable que reivindicuem per a nosaltres. I tampoc no s'ha d'oblidar els pobres, exclosos en molts casos del destí universal dels béns de la Creació. Avui la humanitat tem pel futur equilibri ecològic. Fóra bo que les valoracions respecte d'això es fessin amb prudència, en diàleg entre experts i entesos, sense constrenyiments ideològics cap a conclusions precipitades i, sobretot, concordant junts un model de desenvolupament sostenible, que assegurí el benestar de tots respectant l'equilibri ecològic. Si la tutela del medi ambient té els seus costos, aquests han de ser distribuïts amb justícia, incloent-hi el

desenvolupament dels diversos països i la solidaritat amb les futures generacions. Prudència no significa eximir-se de les responsabilitats pròpies i posposar les decisions; significa més aviat assumir el compromís de decidir plegats després d'haver ponderat responsablement la via que cal seguir, amb l'objectiu d'enfortir aquesta aliança entre ésser humà i medi ambient que ha de ser reflex de l'amor creador de Déu, del qual procedim i cap al qual caminem.

8. Amb referència a això, és fonamental «sentir» la Terra com «la nostra casa comuna» i, per posar-la al servei de tots, adoptar la via del diàleg per comptes de prendre decisions unilaterals. Si fos necessari, es poden augmentar els àmbits institucionals en el pla internacional per afrontar plegats el govern d'aquesta «casa», la nostra; tanmateix, la cosa més difícil és

aconseguir que maduri en les consciències la convicció que és necessari col·laborar responsablement. Els problemes que apareixen a l'horitzó són complexos i el temps constreny. Per fer front a la situació de manera eficaç és necessari actuar de comú acord. Un àmbit on seria particularment necessari intensificar el diàleg entre les nacions és el de la gestió dels recursos energètics del planeta. Aquí es planteja una urgència doble per als països tecnològicament avançats: d'una banda, cal revisar els elevats nivells de consum deguts al model actual de desenvolupament i, d'altra, predisposar inversions adequades per diversificar les fonts d'energia i millorar l'eficiència energètica. Els països emergents tenen fam d'energia, però de vegades aquest fam se sacia a costa dels països pobres que, per la insuficiència de les seves infraestructures i tecnologia, es veuen obligats a

malvendre els recursos energètics que tenen. De vegades, àdhuc la seva llibertat política queda en dubte amb formes de protectorat o, en tot cas, de condicionament que es mostren clarament humiliants.

Família, comunitat humana i economia

9. Una condició essencial per a la pau en cada família és que es recolzi sobre el sòlid fonament de valors espirituals i ètics compartits. Però cal afegir que es té una autèntica experiència de pau en la família quan a ningú li manca allò que és necessari, i el patrimoni familiar — fruit del treball d'uns, de l'estalvi d'altres i de la col·laboració activa de tots— s'administra correctament amb solidaritat, sense excessos ni balafiament. Per tant, per a la pau familiar cal, d'una banda, l'obertura a un patrimoni transcendent de valors, però al mateix temps no deixa

de tenir la seva importància una administració sàvia tant dels béns materials com de les relacions personals. Quan falta aquest element es deteriora la confiança mútua per les perspectives incertes que amenacen el futur del nucli familiar.

10. Una consideració semblant pot fer-se respecte d'aquesta altra gran família que és la humanitat en conjunt. També la família humana, avui més unida pel fenomen de la globalització, necessita un fonament de valors compartits, una economia que respongui realment a les exigències d'un bé comú de dimensions planetàries. Des d'aquest punt de vista, la referència a la família natural es revela també singularment suggeridora. Cal fomentar relacions correctes i sinceres entre els individus i entre els pobles, que permetin a tots col·laborar en pla d'igualtat i justícia. Al mateix temps, és necessari

comprometre's a emprar encertadament els recursos i a distribuir la riquesa amb equitat. En particular, les ajudes que es donen als països pobres han de respondre a criteris d'una lògica econòmica sana, evitant malbarataments que, en definitiva, serveixen sobretot per al manteniment d'un costós aparell burocràtic. Cal tenir també degudament en compte l'exigència moral de procurar que l'organització econòmica no respongui només a les lleis implacables dels beneficis immediats, que poden resultar inhumanes.

Família, comunitat humana i llei moral

11. Una família viu en pau quan tots els membres s'ajusten a una norma comuna: això és el que impedeix l'individualisme egoista i el que manté units tots, afavorint la seva coexistència harmoniosa i la

laboriositat orgànica. Aquest criteri, de per si obvi, val també per a les comunitats més àmplies: des de les locals a la nacionals, i fins i tot la comunitat internacional. Per aconseguir la pau es necessita una llei comuna, que ajudi la llibertat a ser realment ella mateixa, en comptes de cega arbitrarietat, i que protegeixi el feble de l'abús del més fort. En la família dels pobles es donen molts comportaments arbitraris, tant dins cada estat com en les relacions dels estats entre si. Tampoc no falten tantes situacions en què el feble ha de doblegar-se, no a les exigències de la justícia, sinó a la força bruta de qui té més recursos que ell. Cal reiterar-ho: la força ha d'estar moderada per la llei, i això ha d'ocórrer també en les relacions entre estats sobirans.

12. L'Església s'ha pronunciat moltes vegades sobre la natura i la funció de la llei: la norma jurídica que regula

les relacions de les persones entre si, canalitzant els comportaments externs i preveient també sancions per als transgressors, té com a criteri la norma moral basada en la natura de les coses. D'altra banda, la raó humana és capaç de discernir-la almenys en les seves exigències fonamentals, arribant així fins a la Raó creadora de Déu, que és l'origen de totes les coses. Aquesta norma moral ha de regular les opcions de la consciència i guiar tot el comportament del ésser humà. Hi ha normes jurídiques per a les relacions entre les nacions que componen la família humana? I si existeixen, són eficaces? La resposta és sí; les normes existeixen, però per aconseguir que siguin veritablement eficaces cal remuntar-se a la norma moral natural com a base de la norma jurídica; en cas contrari, aquesta resta a mercè de consensos fràgils i provisionals.

13. El coneixement de la norma moral natural no és impossible per a l'home que entra en si mateix i, situant-se davant del propi destí, s'interroga sobre la lògica interna de les inclinacions més profundes que hi ha en el seu ésser. Encara que sigui amb perplexitats i incerteses, pot arribar a descobrir, almenys en les seves línies essencials, aquesta llei moral comuna que, per sobre de les diferències culturals, permet que els éssers humans s'entenguin entre ells sobre els aspectes més importants del bé i del mal, d'allò que és just o injust. És indispensable remuntar-se fins a aquesta llei fonamental, emprant en aquesta recerca les nostres millors energies intel·lectuals, sense deixar-nos desanimar pels equívocs o les tergiversacions. De fet, els valors continguts en la llei natural són presents, encara que de manera fragmentada i no sempre coherent, en els acords internacionals, en les

formes d'autoritat reconegudes universalment, en els principis del dret humanitari recollits en les legislacions de cada estat o en els estatuts dels organismes internacionals. La humanitat no està «sense llei». Tanmateix, és urgent continuar el diàleg sobre aquests temes, afavorint també la convergència de les legislacions de cada estat cap al reconeixement dels drets humans fonamentals. El creixement de la cultura jurídica al món depèn a més de l'esforç per donar sempre consistència a les normes internacionals amb un contingut profundament humà, evitant rebaixar-les a mers procediments que es poden eludir fàcilment per motius egoistes o ideològics.

Superació dels conflictes i desarmament

14. La humanitat pateix avui, lamentablement, grans divisions i forts conflictes que llancen densos núvols sobre el seu futur. Regions vastes del planeta estan embolicades en tensions creixents, mentre que el perill que augmentin els països amb armes nuclears suscita en tota persona responsable una fundada preocupació. Al continent africà, malgrat que nombrosos països han progressat en el camí de la llibertat i de la democràcia, queden encara moltes guerres civils. L'Orient Mitjà continua sent encara escenari de conflictes i atemptats, que influeixen també en nacions i regions limítrofes, amb el risc de restar atrapades en l'espiral de la violència. En un pla més general, cal fer notar, amb pesar, un augment del nombre d'estats implicats en la carrera d'armaments: fins i tot nacions en vies de desenvolupament destinen una part important del seu escàs producte interior a comprar armes.

Les responsabilitats en aquest comerç funest són moltes: hi són, d'una banda, els països del món industrialment desenvolupat que obtenen beneficis importants per la venda d'armes i, d'una altra, hi són també les oligarquies dominants en tants països pobres que volen reforçar la seva situació mitjançant la compra d'armes cada vegada més sofisticades. En temps tan difícils, és veritablement necessària una mobilització de totes les persones de bona voluntat per arribar a acords concrets amb vista a una desmilitarització eficaç, sobretot en el camp de les armes nuclears. En aquesta fase en què el procés de no proliferació nuclear està estroncat, sento el deure d'exhortar les autoritats perquè reprenguin les negociacions amb una determinació més ferma de cara al desmantellament progressiu i concordat de les armes nuclears existents. Sóc conscient que en

renovar aquesta crida em faig
intèrpret del desig de quants
comparteixen la preocupació pel
futur de la humanitat.

15. Fa ara seixanta anys,
l'Organització de les Nacions Unides
feia pública de manera solemne la
Declaració universal dels drets
humans (1948-2008). Amb aquell
document la família humana
reaccionava davant els horrors de la
Segona Guerra Mundial, reconeixent
la pròpia unitat basada en la mateixa
dignitat de tots els homes i posant al
centre de la convivència humana el
respecte dels drets fonamentals dels
individus i dels pobles: va ser un pas
decisiu en el camí difícil i laboriós
cap a la concòrdia i la pau. Hi mereix
una menció especial també la
celebració del 25 aniversari de
l'adopció per part de la Santa Seu de
la Carta dels drets de la família
(1983-2008), així com el 40 aniversari
de la celebració de la primera

Jornada Mundial de la Pau (1968-2008). La celebració d'aquesta Jornada, fruit d'una intuïció providencial del papa Pau VI, i represa amb gran convicció pel meu estimat i venerat predecessor, el papa Joan Pau II, ha ofert a l'Església al llarg dels anys l'oportunitat de desenvolupar, a través dels Missatges publicats amb aquest motiu, una doctrina orientadora en favor d'aquest bé humà fonamental. Precisament a la llum d'aquestes significatives efemèrides, invito tots els homes i dones a què prenguin una consciència més clara sobre la comuna pertinença a l'única família humana i a comprometre's perquè la convivència a la Terra reflecteixi cada vegada més aquesta convicció, de la qual depèn la instauració d'una pau vertadera i duradora. Invito també els creients a implorar Déu sense parar el gran do de la pau. Els cristians, per la seva banda, saben que poden confiar en la intercessió

d'aquella que, sent la Mare del Fill de Déu que es va fer carn per a la salvació de tota la humanitat, és Mare de tots.

Desitjo a tots un feliç any nou.

Vaticà, 8 de desembre de 2007

.....

Notes

[1] Decl. *Nostra aetate*, sobre les relacions de l'Església amb les religions no cristianes, 1.

[2] Cf. Conc. Vat. II, Const. past. *Gaudium et spes*, sobre l'Església en el món actual, 48.

[3] Joan Pau II, Exhort. ap. *Christifideles laici*, 40: AAS 81 (1989) 469.

[4] *Ibíd.*

[5] Cons. Pont. Justícia i Pau,
Compendi de la doctrina social de
l'Església, 211.

[6] Conc. Vat. II, Decr. Apostolicam
actuositatem, sobre l'apostolat dels
laics, 11.

[7] Art. 16/ 3.

[8] Cons. Pont. per a la Família, Carta
dels drets de la família, 24 novembre
1983, Preàmbul, A.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca/article/missatge-el-desig-
de-pau-de-benet-xvi/](https://opusdei.org/ca/article/missatge-el-desig-de-pau-de-benet-xvi/) (01/04/2026)